

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
 ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
 ДЕПАРТАМЕНТ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ЧЕРКАСЬКОГО МІСЬКВИКОНКОМУ
 ДЕПАРТАМЕНТ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОДА
 ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ
 УПРАВЛІННЯ ПІВНІЧНОГО ОФІСУ ДЕРЖАВНОЇ АУДИТОРСЬКОЇ СЛУЖБИ
 В ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ
 ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ
 ЧЕРКАСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
 ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
 МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
 УПРАВЛІННЯ, м. КИЇВ
 ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. С. КУЗНЕЦЯ, м. ХАРКІВ
 СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. СУМИ
 БАЛТІЙСЬКА МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ, м. РИГА, ЛАТВІЯ
 ЧЕНСТОХОВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. ЧЕНСТОХОВА, ПОЛЬЩА
 УНІВЕРСИТЕТ КИРИЛА І МЕФОДІЯ В м. СКОПЬЄ, ПІВНІЧНА МАКЕДОНІЯ
 НЮРНБЕРЗЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ГЕОРГА ОМА, м. НЮРНБЕРГ, НІМЕЧЧИНА
 УНІВЕРСИТЕТ ПУАТЬС, м. ПУАТЬС, ФРАНЦІЯ
 УНІВЕРСИТЕТ АЛТІНБАС, ТУРЕЧЧИНА
 ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ У м. КАТОВІЦЕ, ПОЛЬЩА

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»

Матеріали XXII міжнародної науково-практичної конференції

20 листопада 2025 року

Черкаси, ЧДТУ, 2025

УДК 336 (477) (06)

Актуальні проблеми фінансової системи України [Електронний ресурс]: матеріали XXII міжнародної науково-практичної конференції: Черкаський державний технологічний університет, 20 листопада 2025 р. Черкаси, 2025. 369 с.

Основною метою конференції є обговорення та вирішення актуальних проблем фінансової системи України, грошово-кредитних механізмів регулювання економіки, управління фінансово-економічним потенціалом суб'єктів господарювання, розвитку банківської системи та інших актуальних проблем економічної науки, а також пошук конструктивних шляхів їх розв'язання.

Подані матеріали містять методологічні та методичні підходи, що можуть заслуговувати на увагу широкого кола фахівців.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова організаційного комітету: *Григор О.О.* – д.політ.н., професор, ректор Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Заступник голови: *Демиденко В.В.* – к.е.н., доцент, декан факультету економіки та управління Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Члени оргкомітету:

Гончаренко І.Г. – д.н.держ упр., професор, завідувач кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Березіна О.Ю. – к.е.н., професор, професор кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Петкова Л.О. – д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки та бізнесу Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Булатова О.В. – д.е.н., професор, перший проректор Маріупольського державного університету, м. Київ.

Токарева В.І. – д.н.держ.упр., професор, директор Навчально-наукового інституту управління Маріупольського державного університету, м. Київ.

Сідельникова Л.П. – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету, м. Хмельницький.

Орлова Н.С. – д.н.держ.упр., професор, професор кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, м.Харків.

Лебідь О.В. – к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, м.Харків.

Бережна Л.В. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Dorota Jelonek, – PhD, Czestochowa University of Technology, Department of Management (Czestochowa, Poland).

Aleksander Stanisław Bojnicky, – PhD, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Department of Management (Katowice, Poland).

Голова секретаріату: *Шевченко А.М.* – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Організаційний комітет вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є безперечними. Разом з тим, вважаємо можливим їх публікацію з метою обговорення.

Література:

1. Попович О.В., Матківська Т.Я. Проблеми та шляхи вдосконалення обліку операцій з грошовими коштами // О.В. Попович, Т.Я. Матківська/ Щомісячний інформаційно-аналітичний журнал «Економіка, фінанси, право», №7, 2020. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2020.7.9>
2. Зінченко О.В., Дідик Я.В. Організаційно-методичний аспект обліку грошових коштів та їх роль за сучасних умов господарювання // О.В. Зінченко, Я.В. Дідик/ Бухгалтерський облік, аналіз та аудит, 2019. С. 725-731 URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/37_2019_ukr/107.pdf
3. Матюха М.М., Беляк А.П. Організація обліку грошових коштів при використанні інформаційних технологій // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2020. № 15 (95), Т. 2. С. 20–24

УДК 657:336.22

**Наталія Канцедал – к.е.н., доц.,
Тетяна Прийдак – к.е.н., доц.**

Полтавський державний аграрний університет

ПОДАТКОВІ ПЕРЕВАГИ БЛАГОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Благодійництво як вид діяльності має ряд переваг суспільного та економічного значення як в Україні, так і за її межами. Так наприклад, податковий режим у Франції передбачає право на зменшення податку за пожертви на організації публічного інтересу від компаній. Дане явище, відоме як корпоративне меценатство (*mécénat d'entreprise*) у Франції, що передбачає значні податкові пільги.

Для компаній (юридичних осіб, які сплачують корпоративний податок або податок на прибуток) розмір податкової пільги залежить від суми пожертви та може бути наступним [1]:

- 60% від суми пожертви для частини, що не перевищує 2 мільйони євро за фінансовий рік;

- 40% від суми пожертви для частини, що перевищує 2 мільйони євро.

Загальна сума пожертв, що підлягає податковій знижці, обмежена 20000 євро або 0,5% від річного обороту компанії до вирахування податків, залежно від того, яка сума є більшою. Якщо загальна сума пожертв перевищує цей річний ліміт – надлишок може бути перенесений на наступні п'ять фінансових років і використаний для зменшення податкового зобов'язання цих періодів.

Початок повномасштабної війни зумовив безпрецедентну активізацію

благодійної діяльності в Україні. Бізнес, громадські організації та приватні особи, реагуючи на гуманітарні та оборонні потреби, значно наростили обсяги пожертв. У цьому контексті важливою стала адаптація податкового законодавства, спрямована на стимулювання благодійності та зниження фіскального навантаження на донорів. Одним із ключових інструментів такого стимулювання є збільшення податкового ліміту на включення витрат на благодійність до фінансового результату підприємств. Відповідно, активізувалася потреба уточнення й розмежування понятійної бази з питань благодійництва, а також суттєвих аспектів, що впливають на відображення операцій у системі обліку [2].

Після 2022 року для благодійних внесків в Україні діють податкові стимули і спеціальні «воєнні» норми. Вони відрізняються від французьких, але логіка «заохочення донорів» схожа. Ключові бенефіти для бізнесу й фізичних осіб, а також інші (неподаткові) вигоди систематизовано нижче.

1. Бізнес (податок на прибуток, ПДВ).

1.1. Загальне правило (поза «воєнними» винятками): витрати на благодійність включаються у витрати в межах ліміту 4% оподаткованого прибутку попереднього року (пп. 140.5.9 ПКУ). Для окремих категорій – 8% (спортивні НПО; а також «воєнні» 8% за спецумовами).

1.2. Воєнні послаблення (з 24.02.2022 і на період воєнного стану): для допомоги на потреби оборони (ЗСУ тощо) діє спеціальний режим: коригування за пп.140.5.9 не застосовуються (фактично – без ліміту), за умов із пп. 69.6 підрозд. 10 розд. XX ПКУ (цільове призначення, належні документи).

Окремо податкова служба та профільні огляди пояснюють, як застосовувати 4%/8% ліміти у «звичайній» благодійності під час війни (в т.ч. коли 8% дозволено для сум понад 4%, але саме благодійним організаціям) – практичні кейси з розрахунками.

1.3. ПДВ / гуманітарна допомога: передача товарів/послуг благодійним організаціям і набувачам може не оподатковуватись ПДВ за спеціальними «воєнними» нормами (за дотримання переліків і цільового призначення); інакше – оподаткування на загальних підставах.

Для гуманітарної допомоги – спрощене ввезення і спеціальний порядок пропуску/оформлення під час воєнного стану (постанови КМУ, роз'яснення митниці), що де-факто знижує транзакційні витрати донорів.

2. Фізичні особи (податкова знижка з ПДФО): у податкову знижку можна включити пожертвування НПО в обсязі до 4% оподаткованого доходу за рік (пп. 166.3.2 ПКУ; офіційні роз'яснення ДПС).

За підсумками 2022 року діяв підвищений ліміт 16% для внесків, здійснених у період воєнного стану, – як тимчасове розширення права на знижку. Є приклади розрахунків та інфолисти ДПС.

3. Інші вигоди/полегшення для донорів:

3.1. Митні процедури для гуманітарної допомоги: декларативний принцип, спрощений пропуск, спеціальні процедури для вантажів (у т.ч. військового призначення). Це не є «податкова пільга» як така, але важлива операційна

перевага.

3.2. Нефінансові вигоди: ESG/репутація, прозорі канали через визнані фонди – зниження ризиків, краще сприйняття стейкхолдерами (аналітика Big4/профільних видань узагальнює тренд для бізнесу).

Порівняльна характеристика системи застосування пільг в Україні і Франції вказує на їх суттєві відмінності, проте в обох випадках діє принцип відсутності прямої вигоди: пожертва має бути зроблена з благодійним наміром, без очікування прямої комерційної вигоди або еквівалентної компенсації. Невелика символічна вигода (наприклад, згадка назви компанії, що не є рекламною послугою) дозволяється, якщо її вартість не перевищує 25% від суми пожертви.

Як видно з табл. 1, французька система корпоративного меценатства є досить привабливою, дозволяючи компаніям значно зменшувати свій податок на прибуток, підтримуючи при цьому суспільно корисні ініціативи.

В обох наведених випадках і загалом, для інших країн важливим є дотримання етичних норм користування податковими пільгами з метою недопущення фіктивних операцій, пов'язаних із заниженням бази оподаткування [3] або використання благодійництва як легального інструмента зменшення податкового навантаження на бізнес.

Таблиця 1

Податкові переваги благодійної діяльності у Франції та в Україні

Країна	Пільга для бізнесу	Пільга для фізосіб
Франція	Податковий кредит на пожертви: 60% (до €2 млн), 40% понад; ліміт 0,5% обороту; перенос на 5 років (CGI art. 238 bis).	Знижка (у кейсі Notre-Dame – тимчасово 75% для малих внесків).
Україна	Витрати у межах 4% (або 8% за умов), а на оборону – без ліміту за пп. 69.6 (воєнні норми). ПДВ-пільги/звільнення для гуманітарних операцій за спецнормами.	Податкова знижка: 4% стандартно; 16% для внесків 2022 року під час воєнного стану.

У березні 2025 року набрав чинності Закон України № 4254-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання благодійництва у період воєнного стану», який запровадив пільгу, що суттєво впливає на поведінку корпоративних донорів. Цей закон доповнив підрозділ 4 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України пунктом 72, яким тимчасово – на період дії воєнного стану та до кінця року його скасування – розширено межі врахування благодійних витрат у податковому обліку [3].

Відповідно до внесених змін, платники податку на прибуток, які коригують фінансовий результат згідно з вимогами пункту 140.5.9 ПКУ, отримали право збільшити граничний розмір благодійних витрат з попередніх 4% до 8% оподаткованого прибутку за попередній рік. Це розширення фактично подвоює можливість віднесення благодійних внесків на витрати підприємства, що потенційно знижує податок на прибуток і водночас стимулює цільові пожертви.

Водночас законодавець встановив важливу умову, яка визначає порядок застосування цієї пільги: сума благодійності, що перевищує стандартний 4-

відсотковий ліміт, має бути перерахована саме благодійним організаціям, включеним до Реєстру неприбуткових установ та організацій. Пожертви іншим неприбутковим суб'єктам (наприклад, громадським об'єднанням) у частині перевищення не можуть враховуватися в межах 8 %, навіть якщо вони відповідають ознакам соціальної спрямованості. Таким чином, пільга має цільовий характер та спрямована на підтримку інституційної благодійності.

Практика застосування цієї норми ілюструється прикладами, наведеними ДПС України. Так, якщо підприємство з оподатковуваним прибутком 1000000 грн надало 70000 грн благодійної допомоги, з яких 50000 грн – благодійній організації, воно має право застосувати повний 8-відсотковий ліміт (80000 грн), оскільки сума, перерахована саме благодійній структурі, перевищила поріг 4%. У такому випадку коригування фінансового результату не проводиться. Натомість, коли пропорція зворотна – наприклад, лише 30000 грн спрямовані благодійній організації, а решта – іншим неприбутковим установам, – застосувати збільшений ліміт неможливо. Тоді підприємство зобов'язане збільшити фінансовий результат на суму перевищення, тобто на частину, що не вкладається у 4%.

Важливим є й те, що підвищений ліміт за пунктом 72 не пов'язаний з положеннями пункту 69.6 підрозділу 10 розділу XX ПКУ, який регулює оподаткування благодійної допомоги для потреб оборони. Таким чином, закон № 4254-IX не дублює чинні воєнні норми, а запроваджує додатковий механізм підтримки благодійної активності, що стосується саме внесків у користь неприбуткових благодійних організацій.

Отже, введення тимчасового 8-відсоткового ліміту розширює фіскальний простір для підприємств, що здійснюють благодійну діяльність під час війни, та створює додатковий стимул для підтримки благодійних організацій, які відіграють ключову роль у гуманітарних і соціальних програмах. Запроваджена норма підсилює прозорість, сприяє інституційному розвитку благодійного сектору та формує сприятливі умови для залучення ресурсів у критично важливі сфери суспільної підтримки.

Таким чином, податкові стимули для благодійників підсилюють соціальну відповідальність бізнесу, однак їх ефективність значною мірою залежить від коректного облікового відображення відповідних операцій. Саме бухгалтерський облік формує прозору інформаційну базу для контролю, аналізу та зіставності пожертв, дозволяючи виявляти як доброчесні, так і потенційно маніпулятивні прояви благодійності. У цьому контексті облік виконує не лише технічну, а й важливу суспільну функцію – забезпечує довіру до благодійних ініціатив і зміцнює механізми фінансової відповідальності господарюючих суб'єктів. Перспективою подальших наукових досліджень є вивчення практичних аспектів користування податковими пільгами та їх облікового відображення з метою ідентифікації та попередження проявів «тіньового» благодійництва.

Література:

1. Code général des impôts [Електронний ресурс]. Загальний податковий кодекс Франції : [чинне законодавство]. Paris : Légifrance, [creation date unknown]. Режим доступу: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006069577/.
2. Канцедал Н. А. Волонтерство та благодійна діяльність: критерії розмежування для облікових цілей. *Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки: Збірник наукових статей за матеріалами VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (13-14 квітня 2023 р.)*. Дніпро: ІПБТ УДУНТ, 2023. С. 125-128. URL: https://nmetau.edu.ua/file/kfin_16229.pdf
3. Канцедал Н. А., Канцедал Ю. А. Парадокси боротьби з фіктивними операціями в економіці України та способи їх подолання у кризовий період. *Ефективна економіка*. 2021. № 10. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.10.74 URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/11192>
4. Кашпур Л. Податкові переваги для благодійників. Все про бухгалтерський облік. 2025. № 36. С.26-27.

УДК 657.6

**Юлія Крот – к.е.н., доц.,
Ярослава Пастернак – к.е.н., доц.**

Черкаський державний технологічний університет

АУДИТ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ПРОЗОРІСТЬ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Аудит облікової політики є важливою складовою загального аудиту підприємства, оскільки саме з аналізу облікової політики розпочинається ознайомлення аудитора з діяльністю суб'єкта господарювання. Оцінка облікової політики на початковому етапі дозволяє краще зрозуміти особливості ведення обліку, розробити точний та обґрунтований план перевірки, враховуючи специфіку діяльності та фінансовий стан підприємства, а також вплив на прозорість фінансової звітності. З огляду на це, актуальність дослідження аудиту облікової політики є беззаперечною в умовах економічної нестабільності та підвищеної уваги до фінансової прозорості підприємств.

Попри зацікавленість науковців до проблем облікової політики загалом, аспект її аудиту розглядався переважно фрагментарно. Серед авторів, які приділяли увагу цій темі, можна відзначити Л. Баєвську, В. Кулик, Н. Гавриленко, О. Грищенко, Н. Козіцьку, С. Приймак, А. Жук та інших. Однак

Горбань А. Методи бізнес-аналітики у дослідженні ефективності обліку виробничих запасів	227
Каказей А. Вплив цифровізації на систему фінансового обліку підприємств: виклики та перспективи	230
Коваленко О. Особливості організації фінансового обліку грошових коштів на підприємстві	233
Канцедал Н., Прийдак Т. Податкові переваги благодійної діяльності: вітчизняний та зарубіжний досвід	237
Крот Ю., Пастернак Я. Аудит облікової політики та його вплив на прозорість фінансової звітності підприємств	241
Лип'як Ю. Роль митного менеджменту в національній економіці	244
Малофей О. Сучасні тренди маркетингової політики як інструмент антикризового управління підприємством	247
Мірошніченко Ю. Облік криптовалют: проблеми нормативного регулювання та практики	250
Міщенко А. Цифровізація обліку й фінансової звітності: проблеми та напрямки розвитку	254
Стаднік Х. Формування облікової політики підприємства в умовах економічної нестабільності	258
Яловега Л., Лега О., Канцедал Ю. Методологічні засади обліку результатів інвентаризації в сучасних умовах господарювання	262

Секція 9. Концепція розвитку банківської системи та забезпечення її фінансової стабільності

Berezina O., Stukalo D. Features and challenges of bank lending in wartime: case of privatbank	265
Воронцова А. Особливості формування активів банків України в умовах військового стану	269
Петрук С. Роль НБУ у стабілізації валютного ринку в кризових умовах (2022–2025)	271
Полудень А. Банки та банківська система України: сучасний стан та перспективи розвитку	273
Тертична В. Стратегії модернізації банківської системи України в умовах глобальних викликів та шляхи забезпечення її фінансової стабільності	275
Федан А. Інструменти підвищення фінансової стійкості банківської екосистеми в умовах економічної турбулентності	277

*XXII міжнародна науково-практична конференція
«Актуальні проблеми фінансової системи України»*

Наукове електронне видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

**МАТЕРІАЛИ XXII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

20 листопада 2025 року

В авторській редакції

Гарн. Times New Roman. Обл.-вид. арк. 12,05.

Черкаський державний технологічний університет
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 896 від 16.04.2002 р.
бульвар Шевченка, 460, м. Черкаси, 18006.

Кафедра фінансів ЧДТУ finance@chdtu.edu.ua